

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПРАВОВІ ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

підготовки бакалавра

спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

освітньо-професійна програма: “ Міжнародні відносини ”

Луцьк – 2023

Силабус нормативного освітнього компонента: Правові основи громадянського суспільства підготовки бакалавра, **спеціальність:** 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, **освітньо-професійна програма:** “ Міжнародні відносини.”

Розробники:

доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. істор. н., доцент Булавина С.Є.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Билиця І.О.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Гламазда П.В.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Колодяжна В.В.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Крисюк Ю.П.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Юхимюк О.М.
професор кафедри теорії та історії держави і права, д. ю. н., доцент Щирба М.Ю.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

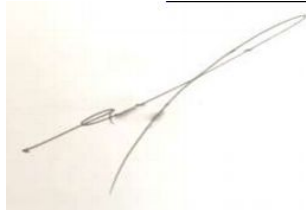

доц. Вознюк Є.В.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри кафедри теорії та історії держави і права

Протокол № 6 від 13 червня 2023 р.

Завідувач кафедри:

(Яцишин М. М.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо- наукова/ освітньо-творча програма, освітній	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 29 Міжнародні відносини Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії Освітньо-професійна програма: “ Регіональна безпека ”	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90 /3		Рік навчання – 3-й
		Семестри: 5-ий
		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські) 22 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 42 год.
Тижн.нав.–2,5		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо- наукова/ освітньо-творча програма, освітній	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 29 Міжнародні відносини спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії освітньо-професійна програма: “ Міжнародні відносини ”	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90 /3		Рік навчання – 3-й
		Семестри: 5-ий
		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські) 22 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 42 год.
Тижн.нав.–2,5		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо- наукова/ освітньо-творча програма, освітній	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 29 Міжнародні відносини спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії освітньо-професійна програма: “ Міжнародна інформація та суспільні комунікації ”	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90 /3		Рік навчання – 3-й
ІНДЗ: є		Семестри: 5-ий
		Лекції: 20 год.
Тижн.нав.–2,5		Практичні (семінарські) 22 год.
		Самостійна робота 42 год.
Мова навчання: українська		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

ОК Правові основи громадянського суспільства розвивають у здобувачів освіти світоглядних орієнтирів активного та відповідального громадянства; необхідних знань та навичок, пов'язаних з ефективною демократичною взаємодією громадян у суспільстві; розуміння соціальної природи цінностей, ролі влади, прав громадян, процесів захисту прав людини, ролі громадянського суспільства у моніторингу діяльності владних інституцій; взаємовідносин правової, соціальної держави та громадянського суспільства; галузеві правові основи громадянського суспільства, а також розвиток навичок системного та критичного мислення.

Формат проведення ОК: очна серія лекційних і практичних занять; дистанційно на платформі Moodle; завдання для самостійного опрацювання студентів; виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

2. Постреквізити

ОК Правові основи громадянського суспільства служать необхідною передумовою для всієї системи вищої освіти, теоретичною основою сукупності знань та умінь, що формують відповідний рівень загального світогляду здобувача освіти..

3. Мета і завдання ОК:

Метою вивчення ОК є формування системи базових знань, розвиток умінь і навичок щодо теоретичних та практичних засад реалізації громадянського суспільства як суспільного явища, сприяння становлення правових основ громадянського суспільства та вироблення чіткої громадянської позиції здобувачів вищої освіти.

Завданням ОК Правові основи громадянського суспільства є: оволодіння теоретичними знаннями; набуття навичок практичного застосування набутих теоретичних знань; усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; виховання у здобувачів освіти законно–слухняності через повагу до правової держави і закону.

1. Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, яких набуває студент при вивченні ОК відповідно до освітньо-професійної програми.

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Загальні компетенції

Спеціальні / фахові компетенції

Програмні результати навчання

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні / фахові компетенції

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

Програмні результати навчання

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин. РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародних відносин. РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.зан.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика громадянського суспільства та правової держави						
Тема 1. Загальна характеристика громадянського суспільства	8	2	2	4		РМГ / ДБ/ УО/Р /Т=4
Тема 2. Правова держава та громадянське суспільство	9	2	2	4	1	РМГ / ДБ/ УО/Р /Т=4
Тема 3. Соціальне регулювання правової держави та громадянського суспільства	9	2	2	4	1	РМГ / ДБ/ УО/Р /Т=4
Тема 4. Дія права в громадянському суспільстві	8	2	2	4		РМГ / ДБ/ УО/Р =4
Тема 5. Конституційно-правові засади правової держави та громадянського суспільства в Україні	9	2	2	4	1	РМГ / ДБ/ УО/Р /Т=4
Разом за модулем 1	43	10	10	20	3	20
Змістовий модуль 2. Галузеві правові основи громадянського суспільства в Україні						
Тема 6. Цивільно-правові основи громадянського суспільства в Україні	10	2	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО =4
Тема 7. Адміністративно-правові основи громадянського суспільства в Україні	10	2	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО/Р =4
Тема 8. Кримінально-правові основи громадянського суспільства в Україні	10	2	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО =4
Тема 9. Основи трудового права України	10	2	4	4		РМГ / ДБ/ УО =8
Тема 10. Судові, правоохоронні та правозахисні органи в правовій державі	7	2	2	3		ДС / ДБ/ УО =4
Разом за модулем 2	47	10	12	22	3	24

Види підсумкових робіт						44 бал
Підсумкова контрольна робота (<i>moodle</i>)						30
ІНДЗ – Робочий зошит (<i>moodle</i>)						20
Самостійна робота – (<i>moodle</i>)						6
Всього годин/Балів	90	20	22	42	6	100

Примітки: Moodle, Zoom, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6.Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента полягає у засвоєнні ним навчального матеріалу у поза-аудиторний час без участі викладача. Оцінювання якості результатів самостійної роботи викладач здійснює під час практичних занять, а також під час консультацій та індивідуальних занять зі студентами за графіком, складеним кафедрою теорії та історії держави і права з урахуванням потреб і можливостей студента.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній тем, відповідно до тематики і оцінюється викладачем індивідуально. відповідно до *табл. 3 (СР)*.

Завдання для самостійного опрацювання

Тема №	Питання	Кількість годин
1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування поняття «громадянське суспільство» в західній та українській політико-правовій думці. 2. Пріоритетність прав людини як фундаментальна основа громадянського суспільства. 3. Правосвідомість і правова культура як чинники становлення громадянського суспільства. 4. Інституційна та неінституційна форми буття правосвідомості. 5. Особливості природно-правової правосвідомості. 6. Місце і роль громадських об’єднань в політичній системі сучасної демократичної держави. 7. Виховний потенціал засновників світового дитячого громадського руху 8. Сучасний дитячий рух та дитячі організації України. 9. Молодіжний рух та об’єднання молоді в Україні. 10. Діяльність фахівця із соціальної роботи в дитячих та молодіжних громадських організаціях. 	3
2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правова держава та її основні ознаки. Історичні джерела правової держави. 2. Правова держава як основа формування громадянського суспільства 3. Взаємодія громадянського суспільства і держави. 4. Громадянське суспільство та соціальна, правова держава. 5. Взаємна відповідальність особи і держави, її органів і посадових (службових) осіб. 6. Правова держава як фактор розвитку громадянського суспільства. 	3

	<p>7. Характеристика, поняття, співвідношення громадянського суспільства та правової держави</p> <p>8. Правова держава та проблеми становлення її в Україні.</p> <p>9. Теорії походження держави.</p>	
3.	<p>1. Соціальні норми та їх види.</p> <p>2. Поняття, види та структура норм права.</p> <p>3. Поняття системи права.</p> <p>4. Поняття системи законодавства</p> <p>5. Поняття систематизації законодавства.</p> <p>6. Правова та правомірна поведінка.</p> <p>7. Особливості нормативно-правового регулювання соціального розвитку в Україні.</p>	4
4.	<p>1. Поняття правового регулювання як дії права на суспільні відносини.</p> <p>2. Особливості нормативно-правового регулювання соціального розвитку в Україні.</p> <p>3. Регулятори суспільних відносин.</p> <p>4. Поняття юридичної особи.</p> <p>5. Поняття фізичної особи.</p> <p>6. Юридичні факти.</p> <p>7. Відповідальність неповнолітніх за власні дії.</p> <p>8. Загальне вчення про правову систему.</p>	4
5.	<p>1. Правова держава та громадянське суспільство як інституціоналізація змісту конституційного ладу.</p> <p>2. Втілення принципів соціальної державності в сучасному конституційному процесі.</p> <p>3. Громадянське суспільство в концепції конституційного ладу.</p> <p>4. Правова держава та громадянське суспільство.</p> <p>5. Конституція – це особливий інститут правової системи держави.</p> <p>6. Конституційний процес у контексті проблеми забезпечення стабільності конституційного законодавства .</p> <p>7. Організація і здійснення державної влади в Україні.</p> <p>8. Органи виконавчої влади в Україні: конституційно-правовий статус.</p> <p>9. Конституційно-правові засади статусу президента України.</p> <p>10. Конституційно-правовий статус верховної ради України та організація її роботи.</p>	3
6.	<p>1. Суб'єкти цивільно-правових відносин.</p> <p>2. Загальна характеристика окремих видів цивільно-правових договорів.</p> <p>3. Цивільно-правова відповідальність.</p> <p>4. Загальна характеристика спадкового права України.</p> <p>5. Право інтелектуальної власності в Україні.</p> <p>6. Спадкування за законом.</p> <p>7. Спадкування за заповітом.</p> <p>8. Порядок укладання та припинення шлюбу.</p> <p>9. Опіка, піклування, патронат, прийомна сім'я та будинок сімейного типу.</p> <p>10. Майнові права та обов'язки батьків і дітей пов'язані з власністю і матеріальним утриманням.</p>	5
7.	<p>1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади.</p> <p>2. Суб'єкти публічного адміністрування.</p> <p>3. Предмет адміністративного права.</p> <p>4. Роль і значення адміністративного права у побудові правової держави.</p> <p>5. Співвідношення адміністративного права із суміжними галузями права.</p> <p>6. Система адміністративного права</p> <p>7. Поняття та основні функції державного управління</p> <p>8. Адміністративний примус, його поняття і порядок застосування.</p> <p>9. Адміністративно – попереджувальні заходи. Заходи припинення.</p>	4
8.	<p>1. ЗЧ. Поняття і система кримінального права.</p>	6

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Закон про кримінальну відповідальність. 3. Кримінальне правопорушення, його види і стадії. 4. Склад кримінального правопорушення. 5. Стадії вчинення кримінального правопорушення. 6. Співучасть у кримінальному правопорушенні. 7. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. 8. Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. 9. Інші заходи кримінально-правового характеру. 10.ОЧ. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. 11.Кримінальні правопорушення проти власності та безпеки виробництва. 12.Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. 13.Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, порядку та моральності. 14.Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. 	
9.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. 2. Працівник як суб'єкт трудового права. 3. Роботодавець як суб'єкт трудового права. 4. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. 5. Сумісництво та суміщення. 6. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. 7. Спеціальна дисциплінарна відповідальність окремих працівників. 8. Загальна дисциплінарна відповідальність. Порядок застосування дисциплінарних стягнень 9. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником та порядок її відшкодування. 10. Матеріальна відповідальність роботодавця. 11. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів. 12. Поняття, види та сторони колективних трудових спорів (конфліктів). 13. Порядок організації та проведення страйку. Визнання страйку незаконним, правові наслідки. 14. Державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю 	5
10.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеві суди України 2. Апеляційні суди України 3. Вищі спеціалізовані суди України 4. Верховний Суд 5. Правовий статус судді 6. Конституційна модернізація і розвиток системи судових і правоохоронних органів в Україні . 7. Конституційно-правові засади національної безпеки та оборони України. 8. Правоохоронна діяльність в Україні та органи, які її здійснюють. 9. Правовий статус окремих спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. 10. Адвокатура як інститут громадянського суспільства . 11. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. 	5
	Разом	42

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Виконання ІНДЗ у Робочому зошиті “Правові основи громадянського суспільства” для студентів неюридичних спеціальностей, яке сприяє поглибленому вивченню предмета

студентами і є однією з важливих форм перевірки їх знань і оцінюється викладачем індивідуально відповідно до - *табл. 3 (ІНДЗ)*

Строки виконання: у першому (другому) семестрі – на останнє практичне заняття.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – участь у всеукраїнській або міжнародній конференції та публікація тез.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- чіткість, обґрунтованість добору наукового матеріалу, актуальність та практична значущість теми, наявність самостійних наукових результатів і висновків;
- творчий підхід до виконання ІНДЗ;
- якість оформлення.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Формуючи лекційний матеріал і практичні завдання, викладач створює умови для найбільш ефективного засвоєння здобувачем освіти знань в рамках пропонованого освітнього компонента. Досягненню відповідної мети слугує, зокрема визначення тих питань, що за рівнем складності можуть бути вивчені студентом в рамках самопідготовки.

При цьому в ході викладення освітнього компонента викладач використовує сучасні наукові методи, спрямовані в тому числі на розвиток у здобувачів освіти критичного мислення і вміння самостійно аналізувати обставини правової реальності та давати їм оцінку з точки зору положень чинного законодавства України і норм міжнародного права.

Відвідування лекційних і практичних занять здобувачем освіти покликане забезпечити отримання ним концентрованих знань, що досягається у тому числі безпосередньою участю в обговоренні відповідної тематики, а також зверненням до викладача із запитаннями з метою конкретизації тих чи інших аспектів предмету розгляду. Поряд із цим, для забезпечення освітнього компонента викладач використовує сучасні технології, зокрема хмарні сервіси і освітні платформи чим створює можливості для самостійного ефективного засвоєння здобувачем освіти пропонованого матеріалу у межах елементів структури освітнього компонента. У зв'язку з цим, якщо інше не встановлено положеннями нормативно-правових документів Університету, здобувач освіти, який пропустив лекційне або практичне заняття, може самостійно опрацювати відповідний матеріал і пройти контроль знань з використанням відповідних електронних сервісів або ж пройти контроль знань на одному з практичних аудиторних занять. Також у разі необхідності здобувач освіти може відвідати консультацію з конкретної теми для заповнення прогалін у знаннях.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

– об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Політика щодо деделайнів та перескладання

Поточний контроль за темами освітнього компонента здійснюється в рамках практичних занять, що проводяться згідно з розкладом.

Здобувач освіти має право повторно скласти поточний контроль за темою лише один раз.

Якщо тема передбачає надання здобувачем освіти усної відповіді щодо питань плану теми, а також вирішення юридичної задачі, здобувач освіти має право повторно скласти ту частину (ті частини) завдань, за які ним одержані бали нижче максимальних.

Зараховується найбільший результат, одержаний здобувачем освіти за результатами складання відповідної частини завдань або їх повторного складання.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для всіх здобувачів освіти у визначений викладачем час до дати, встановленої для повторного проведення іспиту («перша, друга та третя відомості»).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компонента на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), лабораторних занять (тощо) самостійної роботи, виконання ІНДЗ, підсумкових контрольних робіт (ПКР–тести на платформі moodle) тощо.

Модульні контрольні роботи не плануються, не проводяться.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості шляхом виконання комплексного контрольного завдання у формі тестів. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліку з освітнього компоненту допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Залік відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Питання , що виносяться на залік (комісійна відомість)

1. Поняття, ознаки та структура громадянського суспільства.
2. Особа як основа громадянського суспільства, її правовий статус (права, свободи, обов'язки людини і громадянина).
3. Правосвідомість та правова культура як фактори формування громадянського суспільства.
4. Об'єднання громадян та інші спільноти (напр., релігійні організації, профспілки і т.д.) як елемент громадянського суспільства.
5. Поняття та ознаки держави. Державний суверенітет.
6. Форма держави.
7. Функції держави та механізм держави.
8. Поняття та ознаки правової держави.
9. Взаємовідносини правової держави та громадянського суспільства.
10. Поняття соціального регулювання. Поняття та види соціальних норм.
11. Поняття та ознаки права. Норма права.
12. Система права та її структура (галузі, підгалузі, інститути права).

13. Джерела (форми) права. Нормативно-правовий акт.
14. Поняття, ознаки та структура правовідносин.
15. Поняття, ознаки та склад правопорушення.
16. Поняття, принципи, види юридичної відповідальності.
17. Правова система: поняття, структура, типи.
18. Конституційний процес в Україні.
19. Конституція України 1996р. та її юридичні властивості.
20. Основи конституційного ладу в Україні.
21. Компетенція органів державної влади та місцевого самоврядування.
22. Поняття, принципи, функції, система та джерела Цивільного права України.
23. Цивільно-правові відносини.
24. Цивільно-правові договори.
25. Спадкове право.
26. Правове регулювання сімейних відносин.
27. Адміністративне право як галузь права. Джерела адміністративного права.
28. Адміністративне право як складова публічного права.
29. Адміністративно-правові відносини.
30. Адміністративне правопорушення та його ознаки.
31. Загальні засади адміністративної відповідальності.
32. Поняття адміністративних стягнень та їх класифікація.
33. Поняття, система, предмет, завдання, функції кримінального права України.
34. Поняття закону про кримінальну відповідальність.
35. Поняття кримінального правопорушення та його види.
36. Поняття та значення складу кримінального правопорушення.
37. Поняття покарання. Система та види покарань.
38. Поняття і система трудового права України.
39. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України.
40. Поняття колективного договору.
41. Контракт. Трудовий договір: поняття та порядок укладення.
42. Поняття і види робочого часу та часу відпочинку.
43. Трудова дисципліна. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність.
44. Поняття, функції, засади організації судової влади.
45. Організаційні основи судоустрою в Україні.
46. Конституційний Суд України: правовий статус, повноваження, порядок утворення та склад.
47. Поняття, система і завдання органів прокуратури України.
48. Поняття, система і завдання Національної поліції.
49. Поняття, система і завдання Служби безпеки України.
50. Уповноважений Верховної Ради України з прав.
51. Органи юстиції України.
52. Нотаріат в Україні.
53. Адвокатура в Україні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	

75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

БАЛИ ЗАРАХУВАННЯ ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Види студентської наукової та практичної активності</i>	<i>Кількість балів</i>
<i>Публікація наукової статті в періодичному виданні студентських наукових праць(по тематиці ОК)</i>	10
<i>Виступ на Міжнародній, Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді(по тематиці ОК)</i>	5
<i>Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських олімпіад(по тематиці ОК)</i>	до 20
<i>Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт(по тематиці ОК)</i>	до 20
<i>Участь у всеукраїнських та міжнародних змаганнях Moot Court(по тематиці ОК)</i>	до 20
<i>Участь у правопросвітніх заходах організованих громадськими організаціями в межах національних та міжнародних грантів. (по тематиці ОК)</i>	до 5
<i>Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента (по тематиці ОК)</i>	до 10

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є платформа Moodle. Передача тем можлива до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123) .

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Теорія держави і права

1. Основи правознавства: навч. посіб. Ю. І. Крегул, Л. М. Шестопалова, В. В. Ладиченко [та ін.] ; за ред. Ю. І. Крегула. Вид. 2 –ге, перероб. та допов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 528 с.
2. Правознавство : підручник / Дзера О. В. К. : ЮрінкомІнтер. 2019. 632 с.
3. Правознавство: Підручник для студентів внз / Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
4. Гапотій В. Д., Слишик О. Основи права: підручник / В. Д. Гапотій, О. А. Слишик. 2-ге вид. із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. [Електронний ресурс]Режим доступу: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf
6. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bit.ly/3Qyk6PS>
7. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с. [Електронний ресурс] ,Режим доступу: <https://bit.ly/3QSTxEL>

Конституційне право України

1. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М. І. Козюбри / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер, М. І. Козюбра, А. А. Мелешевич. К.: Ваіте, 2021. 528 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.] ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bit.ly/3CcBJQZ>
3. Конституційне право України: навч. пос. [для підгот. до іспиту]. 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. Дніпро, 2017. 293 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf
4. Конституційне право України : підручник / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.] ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bit.ly/3PtIDFO>
5. Конституційне право України : навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / Д. С. Терлецький, М. В. Афанасьєва, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. Д. С. Терлецького. Одеса : 2020. 242 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412

Цивільне та сімейне право України

1. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. Цивільне право України (Загальна частина) : навчально-методичний посібник. Полтава : ППЕП, 2020. 199 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3QSSPHY>
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3waBwDv>
3. Цивільне право України. У двох частинах. Частина 1. Навчальний посібник / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. В. А. Кройтора, канд. юрид. наук, доц. Кухарєва О. Є., канд. юрид. наук, доц. Ткалича М. О. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3dDD2Oz>
4. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3SYoCbY>

Трудове право України

1. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. Харків, 2019. 408 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3PtjgTh>
2. Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 564 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3zUN9Go>
3. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3300>

Адміністративне право України

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ – ПЛЮС, 2021. 656 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3dC7CZ8>
2. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с. Бібліогр.: с. 612–614 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3Cga29Y>
3. Науково-практичний коментар Кодексу про адміністративні правопорушення / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 792 с.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон УРСР від 07.12.1984 № 8073-X (редакція від 17.04.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Кримінальне право України

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3JXDfsd>
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3SZ1Tgf>
3. Сухонос, В. В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р. М. Білоконь, В. В. Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В. В. Сухоноса. Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020. 672 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3R7tUk3>
4. Кримінальне право України. Частина 1 : конспект лекцій: навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П. Чернівці, 2022. 182с.

Громадянське суспільство

1. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
2. Костючков, С. К. Основи соціальної держави та громадянського суспільства : навч. посіб. / С. К. Костючков. – Херсон : Айлант, 2016. – 256 с.
3. Краснопольська Т. М. Взаємодія громадянського суспільства та правової держави : навч.-метод. посібник / Т. М. Краснопольська. – Одеса : Фенікс, 2015. – 104 с.
4. Алексєєв А.М. Взаємовідносини держави та суспільства: навч. пос.– Дніпро: ГРАНІ, 2019. – 172.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.kmu.gov.ua> [Кабінет Міністрів України];
4. <http://www.nau.kiev.ua> [Нормативні акти України];
5. Єдиний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>